

Giants

WERKTONEEL / JESSE VANDAMME EN LAURENS ANECA

Moeder, waarom kijken wij?

Pieter T'Jonck
Gezien op 04 augustus 2021
KAZ, Oostende
TAZ 2021

Ontelbaar, de filmpjes op Youtube waarin een vlogger probeert je iets wijs te maken, een 'prank' uit te halen en in elk geval iets te verkopen. Het is een miljarden business. 'Giants', een voorstelling van Werktoneel in een regie van Jesse Vandamme en Laurens Aneca, verplaatste die filmpjes naar het podium. Die vertaling zou een uitweg moeten tonen uit deze laat-kapitalistische (sic) *tristesse*, maar voorlopig blijft het bij een stand van zaken.

05 AUGUSTUS 2021

Een man (Lucas van der Vegt) staat voor het rode doek dat het podium afsluit. Het voetlicht laat zijn gezicht ongewoon oplichten, als in een schilderij van Toulouse-Lautrec. Het is een warhoofd merk je. Hij vreet Youtube filmpjes aan de lopende band. Zijn grote probleem: wat daarvan te onthouden, hoe de rest te vergeten, hoe maak je keuzes. Het maakt hem radeloos, zo radeloos dat hij de naam van alle filmpjes die hij zag van Mr. Beast, een erg succesvolle vlogger, opdreunt.

Op de achtergrond hoor je de klankband van zo'n Youtube filmpje: een man die telt tot in de honderdduizenden. Het gaat om diezelfde Mr. Beast vertelt Vandamme me achteraf. Die man schopte het tot miljardair door aan wildvreemde *drop-outs* geld te geven, maar zijn carrière begon met dit filmpje, dat 25 uur duurt. Een *durational* performance' op maat van het internet.

Als van der Vegt uitgeraasd is trekt hij zich schielijk-schuchter terug tussen de gordijnen. Die zwaaien nu open. Carine van Bruggen en Eleonore van Godtsenhoven staan daar te blinken met de aankondiging dat ze nieuwe I-phone 12 toestellen gaan wegschenken aan al wie zijn oude exemplaar vernielt. De meeste passanten happen toe. Slecht één van hen, Loes Swaenepoel, speelt toch liever haar geheugen niet kwijt. De anderen malen daar niet om, want, zo melden ze trots, ze hebben een back-up. Waarna allen elkaar gelukkig in de armen vallen.

Zo volgen er nog een paar ‘remakes’ van Youtube filmpjes, het ene al absurder dan het andere. Zo is een ‘prank’ -alweer ontleend aan Mr. Beast: Joeri Happel rijdt de wagen van een vriend (Van Bruggen) het zwembad in (een verwijzing naar de uitspattingen van Keith Moon?). Als die daar achter komt lijkt de vriendschap –‘die al wel vier jaar duurt!’- ten einde, tot Happel zijn vriend genoeg geld toestopt om de wagen van zijn dromen te kopen. Waarop ze elkaar alweer in de armen vallen.

Je begint het standaard script stilaan te herkennen: ‘verschrikkelijk’ verlies, gevolgd door een anticlimax wanneer geld als manna uit de hemel valt. Hoe cynisch dat is zie je in een filmpje waarin een arme dompelaar zomaar 10.000 dollar krijgt van Mr. Beast. Manna uit de hemel, inderdaad, maar niet dankzij God maar dankzij de milde gift van het bedrijf Quidd.

De scène is behoorlijk precies nagespeeld, merkte ik toen ik het filmpje achteraf opzocht. Op één detail na: het filmpje verwerkt een enorm reclameblok in de ‘plot’. Daar excuseren de makers zich een beetje halfhartig voor, ‘maar zo is het nu eenmaal’. Hier wordt dat excuus als een aparte scène van Marieke Schraepen opgevoerd. Een vreemde keuze, leek me, want die reclame is essentieel in een film die nauwelijks een plot of karaktertekening kent

Parabels over geld en consumptie, geluk, pech en -na een anti-climax- weer geluk

Twee ‘personages’ springen er wat uit in deze Youtube filmpjes. De eerste is Dounia Mahammed. Ze wringt zich in haar kekke outfit af en toe met ‘haar kanaal’ tussen de anderen door. Als Rhonda Jackson heeft ze het over haar gevoelens van depressie en angst. Maar geen nood, verklapt ze in één van haar presentaties: medicatie helpt. Deze scènes zijn essentieel als contrapunt voor de gewichtsloos-vrolijke wereld van Mr. Beast. Ze tonen de schaduwzijde ervan: angst en depressie. Toch veegt Jackson die -ook dat is typisch- meteen weer van tafel. Mits de aankoop van medicatie komt alles terecht. *Honestly.* Louise Bergez is helemaal de ‘outsider’: ze kijkt als enige nooit gelukkig, en valt zelden iemand in de armen. Alsof ze het toch niet vertrouwt.

Op dit punt in de voorstelling werd ik stilaan wat onrustig: er passeert heel veel de revue, maar het blijft bij een bijna letterlijke weergave van de filmpjes op het podium. Waar je vooral op wacht is een antwoord op twee vragen. De eerste: waarom moeten wij dit zien en/of wil Werktoneel ons dit tonen? De tweede, belangrijker vraag: waarom willen mensen deze bizarre parabels over geld en consumptie, geluk, pech en dan weer -na een anti-climax- geluk in Godsnaam zien? Een keer, twee keer, dat kan ik me voorstellen, maar dagenlang?

Een antwoord komt als een tweede gordijn open schuift. Ver achter op het podium zien we de tien performers in een grote cirkel staan, gezichten van elkaar afgewend. Ze zingen een treurlied, dat voor één keer niet Amerikaans klinkt. Achteraf vertelde Jesse Vandamme me dat het een Duitse treurzang over de vernieling van Dresden op het einde van WO II is. Dat had ik niet door, maar het was overduidelijk dat de toon hier plots dramatisch verschilt van wat vooraf ging. Wat minstens zo sterk treft is dat je eenzame zielen ziet. Weg is het ‘happy together’ gedoe dat tot dan heerste. Ook hier valt Louise Bergez overigens weer op, of uit de toon zo je wil, door haar *weltschmerz* pathetisch uit te zingen, zonder de sereniteit, verstilling -of verdoving?- van de anderen.

Dat is een interessant beeld, maar het wordt niet uitgewerkt. Het zegt alleen wat we reeds begrepen door de interventies van Mahammed: depressie ligt hier op de loer. De laatste scènes voegen daar wel nog iets aan toe. Flor van Severen, Joeri Happel en Sophia Bauer brengen na elkaar, en tenslotte samen een vertolking van filmpjes van ene 'Logan Paul'.

Die filmt in een bos in Tokio echte zelfmoorden. Dat blijkt een brug te ver: woedende reacties van kijkers volgen en Logan Paul gaat een maand *off-line*. Maar dan komt hij terug. eerst om zich te verontschuldigen, maar dan al snel om woedend zijn recht op te eisen om te vloggen. Waarop meteen de vraag volgt om hem financieel te steunen bij de rechtszaken die hem wachten. Het is gruwelijk om aan te horen. Niet per se omwille van die zelfmoorden , wel omwille van de gevoelloosheid van de man: hij simuleert zijn gevoelens van spijt en berouw overduidelijk. 'OK, over de dood gaan we niet meer praten. Sorry dat we jullie rust verstoord hebben'. Dat is de boodschap. 'En geef nu geld'.

Maar waarom? Waarom zou iemand deze monsters willen zien?

Op de website van werktoneel vind je een poging om één en ander te duiden. Laat-kapitalisme is dan de boosdoener. Maar dat is een veel te wijd net om de toedracht van wat hier gebeurt op te vissen uit de zee van beelden op Youtube. Een goede vijftien jaar geleden toonde het Frans-Oostenrijkse gezelschap Superamas in 'Big' en 'Youdream' al veel scherper hoe deze klaarblijkelijke onzin ons toch als konijnen voor een lichtbak kan verlammen. Ook zij vertaalden daartoe *ready made* filmbeelden uit de populaire cultuur naar het podium, maar ze pasten daar theatrale *close reading* op toe. Die ontbreekt hier.

Dat is jammer, want dat deze vlog filmpjes een omineus cultuurfenomeen zijn, dat blijkt uit deze 'Giants' alvast al wel.